

prokázáno vydržení žalobcem nebo předchůdci jeho, bude lze zabývatí se otázkou, zda žalovaný nabyl vlastnictví podle Šu 1500 obč. zák. Při tom ovšem nemohl by se k opodstatnění své důvěry odvolávatí jen na stav mapy knihy pozemkové. Ta netvoří v tom směru obsahu knihy pozemkové a nelze mylným zákresem do ní nebo důvěrou v takový zákres založiti právo vlastnické dle Šu 1500 obč. zák.

Čís. 6819.

**Zaměstnavatel jest zodpověden za úraz zaměstnance, neopatřil-li nákladní zdviž latěním, takže zaměstnanec vychýlením utrpěl úraz. Lho-
stejno, že u zdviže byla výstražná tabulka »pro osobní dopravu přísně k použití zakázáno« a u vchodu do místnosti, v níž byla zdviž, byla ta-
bulka s nápisem »vstup jest nepovolaným zakázán«. Použil-li zaměst-
nanec výtahu z pouhé svévole a dovádivosti, jest spoluzavinění jeho
větší, než-li zavinění zaměstnavatelovo.**

(Rozh. ze dne 22. února 1927, Rv I 1294/26.)

Co do předchozího děje poukazuje se na čís. sb. 5111. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal po té žalobní nárok důvodem z polovice po právu. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalovaného neuznal žalobní nárok důvodem po právu.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalobkyně potud, že uznal žalobní nárok po právu dvěma pětinami

D ů v o d y:

Dovolání, jež uplatňuje dovolací důvody podle čís. 3 a 4 Šu 503 c. ř. s., provádí však jen důvod nesprávného právního posouzení věci, nelze upřítí oprávnění. Ručení žalovaného za úraz žalobkyně, přihodivší se na výtahu v továrně žalovaného, není vyloučeno zjištěním, že si žalobkyně přivodila úraz sama, ježto přes zákaz a z pouhé dovádivosti výtahu, určeného jen pro dopravu zboží, použila k vlastní dopravě. To plyne již ze zrušovacího usnesení nejvyššího soudu, vyneseno v téže věci, v němž nejvyšší soud žalobkynino tvrzení, že zdviž nebyla podle živnostenských předpisů a zejména podle příkazu politického úřadu bezpečně opatřena na ochranu osob, považoval za rozhodující pro spor a proto zrušil oba nižší rozsudky, neboť nebyly dostatečně vysvětleny skutečnosti po této stránce závažné, zejména nebyl proveden svědecký a znalecký důkaz, zda při zařízení zdviže bylo vyhověno všem předpisům bezpečnostním, obzvláště, pokud jde o uzavření výtahové dráhy dřevěným latěním (šalováním), a zda-li nařízené, ale neprovedené opatření bylo by bývalo způsobným, zabrániti nejen nahodilým úrazům vůbec, nýbrž i konkrétnímu svévolnému zneužití zdviže žalobkyní. Tento předpoklad ručení žalovaného dopadá v tomto případě podle výsledků nařízeného doplnění. Znalec sice vyloučil naprosto, že by bezpečnostní zařízení, příkázaná živnostenskými předpisy a nařízením politického úřadu, mohla vůbec zabrániti žalobkyni vstup do výtahu a jízdu po něm, je však zjištěno, že podle úředně nařízených opatření bezpečnostních nebylo provedeno pažení v celé výši výtahové šachty, že toto opatření, kdyby v době úrazu bývalo provedeno, bylo by žalobkyni zabránilo vykloniti

se mezi jízdou značnější měrou z výtahové klece a že by s největší pravděpodobností bylo úrazu zcela zabráněno, v každém případě však, že by úraz nebyl tak značný, a že by žalobkyně pravděpodobně zaplatila svou svévůli pouhým nárazem hlavy o trám. Odvolací soud v novém rozhodnutí přes toto zjištění žalobu, pokud jde o její důvod zamítl zcela a odůvodňuje toto rozhodnutí jen poukazem ku zmíněnému zrušovacímu usnesení, jež vykládá v ten způsob, že jím byla uznána příčinná souvislost mezi úrazem žalobkyně a nedostatkem dostatečného pažení výtahové šachty jen pro případ, že by toto bylo vyloučilo vůbec vstup žalobkyně do výtahu a jízdu po něm. Výklad tento jest nesprávný. Zrušovací usnesení, mluvíc o zneužití zdviže, jež mohlo nařízeným opatřením býti znemožněno, zmiňuje se sice jen o vstupu do ní a o jízdě ve výtahu. Tím však byl pouze vzat zřetel na žalobkynino tvrzení, nyní ovšem již vyvrácené, že u zdviže nebyla též automatická uzávěrka, předepsaná politickým úřadem, a že i toto opatření mohlo vyloučiti úraz žalobkynin. Tím nemělo rozhodující zneužití zdviže omezeno býti na tyto případy, což vysvětluje zřetelně z toho, že hlavní důraz onoho rozhodnutí spočívá ve zjištění ve příčině dřevěného latění, jež přirozeně nemohlo stěžovati vstup do zdviže a jízdu po ní, nýbrž omeziti jen zneužití zdviže za jízdy, zejména vyklonění hlavy z klece, kteréžto počínání ostatně i odvolací rozsudek sám považuje za zneužití výtahu. Tento výklad plyne také z povahy věci, neboť nejvyššímu soudu šlo o příčinnou souvislost, a pro tuto otázku jest zcela nerozhodno, zda předepsané latění mohlo žalobkyni zabrániti vstup do zdviže a jízdu po ní vůbec nebo jen vyklonění hlavy ze zdviže, ba i jen zabrániti následkům, jež nastaly z tohoto zneužití pro žalobkyni. Důvod, z něhož odvolací soud zamítl žalobu, neobstojí, proto nutno obíratí se další otázkou, dosud nejvyšším soudem neřešenou, zda opomenutí latění výtahové šachty, jak bylo předepsáno politickým úřadem, lze pokládati za civilněprávní zavinění, jež činí žalovaného dle §§ 1295 a dalších obč. zák. zodpovědným za škodlivé následky, z něhož nastalé. Tu dlužno přisvědčiti prvému soudu, jenž tuto otázku zodpověděl kladně. Žalovaný, když dal ve svém podniku zřídití výtah živelní silou poháněný, tedy zařízení, jež jest svou povahou pro okolí a obzvláště lidi u něho zaměstnané nebezpečné, vzal na sebe povinnost, opatřiti vše, co toto nebezpečnost mohlo vyloučiti, neb omeziti na nejmenší míru. Těmto požadavkům však výtah v továrně žalovaného nevyhovoval v době úrazu. Automatická uzávěrka a spoušť zdviže byla tak primitivní, že dovolovaly komukoliv zdviž otevřítí a uvéstí v pohyb a také zábradlí, jímž opatřena výtahová dráha v přízemí a v ostatních patrech nebylo pro svou nepatrnou výšku (1 metr) s to, aby zabránilo, by se osoba stojící vedle výtahové šachty v době, kdy se výtah v pohybu nalézá, přes toto zábradlí do výtahové šachty nenakláněla ani aby se někdo za jízdy ve výtahu nevykláněl z klece. Pokud se obzvláště této poslednější okolností týče, nebyl nedostatek nahrazen tím, že u zdviže určené jen pro dopravu zboží, byla výstražná tabulka »pro osobní dopravu přísně k použití zakázáno« a u vchodu do místnosti, kde byla zdviž, další tabulka s nápisem »vstup jest nepovoleným zakázán«, neboť nehledě k tomu, že takové psychické překážky jsou naprosto bezúčinné u osob, které z jakéhokoliv důvodu si jich nevšímají, dlužno uvážiti,

že žalovaný jako podnikatel při zřízení zdviže, vyžadujícím u podnikatele zvláštní znalosti po stránce technického zabezpečení podnikového provozu, byl povinen vynaložiti nejen obyčejnou péči a pozornost, nýbrž kromobyčejné schopnosti zmíněné v §u 1299 obč. zák., a že musil se nadíti i toho, že zdviže může býti zneužito přes jeho zákaz obzvláště nedospělými osobami v jeho továrně zaměstnanými, jak se stalo i v tomto případě. Bylo tedy povinností žalovaného, by zdviž, když již byla zařízena tak nedostatečně, že jí mohlo býti použito kýmkoliv k osobní dopravě, vybavil tak, by z takového zneužití zdviže nemohly nastati vážné následky, obzvláště když prostředek k tomu, totiž dřevěné pažení po celé výšce výtahové dráhy, nevyžadovalo zvláštních obětí finančních, a nutnost tohoto opatření s hlediska bezpečnosti musila mu býti patrná také proto, poněvadž okresní politická správa přes to, že šlo jen o zdviž na zboží, opětovně naléhala na přesné provedení dřevěného latění. Na žalobkyninu úrazu má tedy vinu nejen ona sama, nýbrž i žalovaný, ovšem žalobkynina vina jest větší, neboť žalovaný porušil pouze vyšší pozornost v §u 1299 obč. zák. požadovanou, kdežto žalobkyně si přivodila úraz z pouhé svévole a dovádivosti, používajíc výtahu vědomě proti zakazu a při tom vybočila z meze nejprostší opatrnosti, vyklánějíc hlavu z klece, ač věděla, že výtah jest v pohybu ke stropu, a mohla předvídati, že dalším stoupáním zdviže bude přimáčknuta hlavou mezi strop a zdviž.

Čís. 6820.

Dohodli-li se členové představenstva družstva na tom, že si povolují zřízení reklamních nápisů na domě družstva a že, kdyby bylo třeba, platiti za to, to též zaplatí, aniž by byla určena úplata za propůjčování zdi, šlo o nezávaznou výprosu a bylo družstvo kdykoliv oprávněno, domáhati se na členu představenstva, jenž použil zdi k reklamnímu účelu, by reklamní nápis odstranil.

(Rozh. ze dne 22. února 1927, Rv I 1337/26.)

Žalobě družstva, již se domáhalo na žalovaném členu představenstva družstva, by odstranil reklamní nápis na domě družstva, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud, vycházeje z názoru, že tu nejde ani o půjčku, ani o výprosu nebo nájem, nýbrž o smlouvu svého druhu přiléhající jedině na pojem půjčky, dospěl k zamítnutí žaloby proto, že prý žalující strana opřela žalobu o tvrzení, že nápis reklamní »byl připevněn« na jejím domě »bez právního titulu«, což však neprokázala. Nutno prý proto pokládati žalovaného za držitele bezelstného (§§ 326, 329 obč. zák.), který jest oprávněn užívatí věci tak, jak bylo smlouveno (§ 1305 obč. zák.). Povinnost, odstraniti reklamní nápis, měl by prý žalovaný jen tehdy, kdyby to bylo stranami ujednáno (§ 859 obč. zák.), což nebylo ani tvrzeno. Tento